

Prinsenkouter - Volderrede (Destelbergen, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2017E227

Januari 2018

ARCHEOLOGIENOTA met uitgesteld traject
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	6
2.3 Gemotiveerd advies	7
2.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek	7
2.3.2 Aanwezigheid van een archeologische site	9
2.3.3 De waardering van de archeologische site:	9
2.3.4 Impactbepaling	9
2.3.5 De bepaling van de maatregelen	9
2.4 Programma van Maatregelen.....	10
2.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek	10
2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie	10
2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen.....	10
2.4.4 Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem	11
2.4.5 Onderzoeksstrategie en -methode	11
2.4.6 Onderzoekstechnieken.....	12
2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP	13
2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders	13
2.4.9 Raming inzake tijd	13
2.4.10 Vondsten.....	14
2.5 Conclusie.....	14
Deel 3: Bibliografie.....	15

FIGURENLIJST (2017E227)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers, deel 1 (Bron: Geopunt)	5
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	5
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de GRB-Basiskaart (Bron: Geopunt)	6
Figuur 4: onderzoeksgebied proefsleuven.	12
Figuur 5: voorstel proefsleuven.	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

TABELLENLIJST (2017E227)

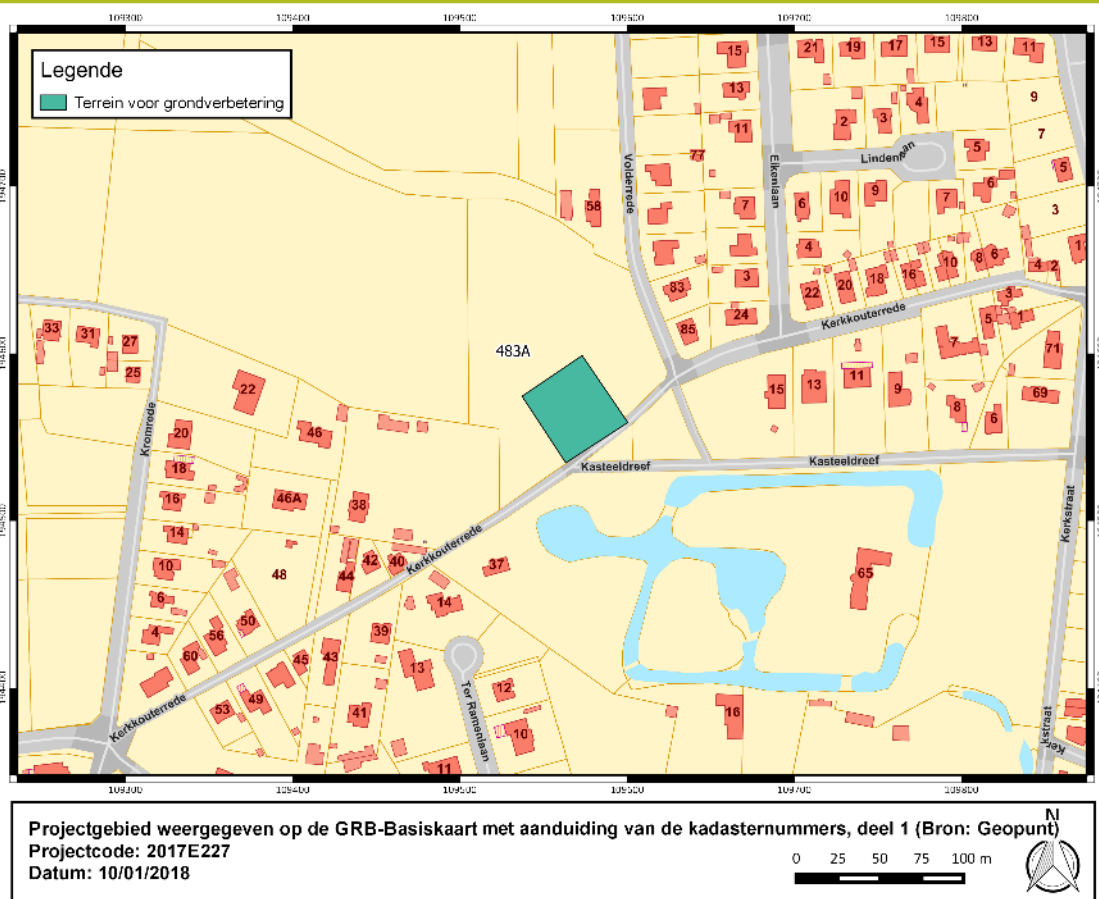
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

Deel 2: Programma van maatregelen

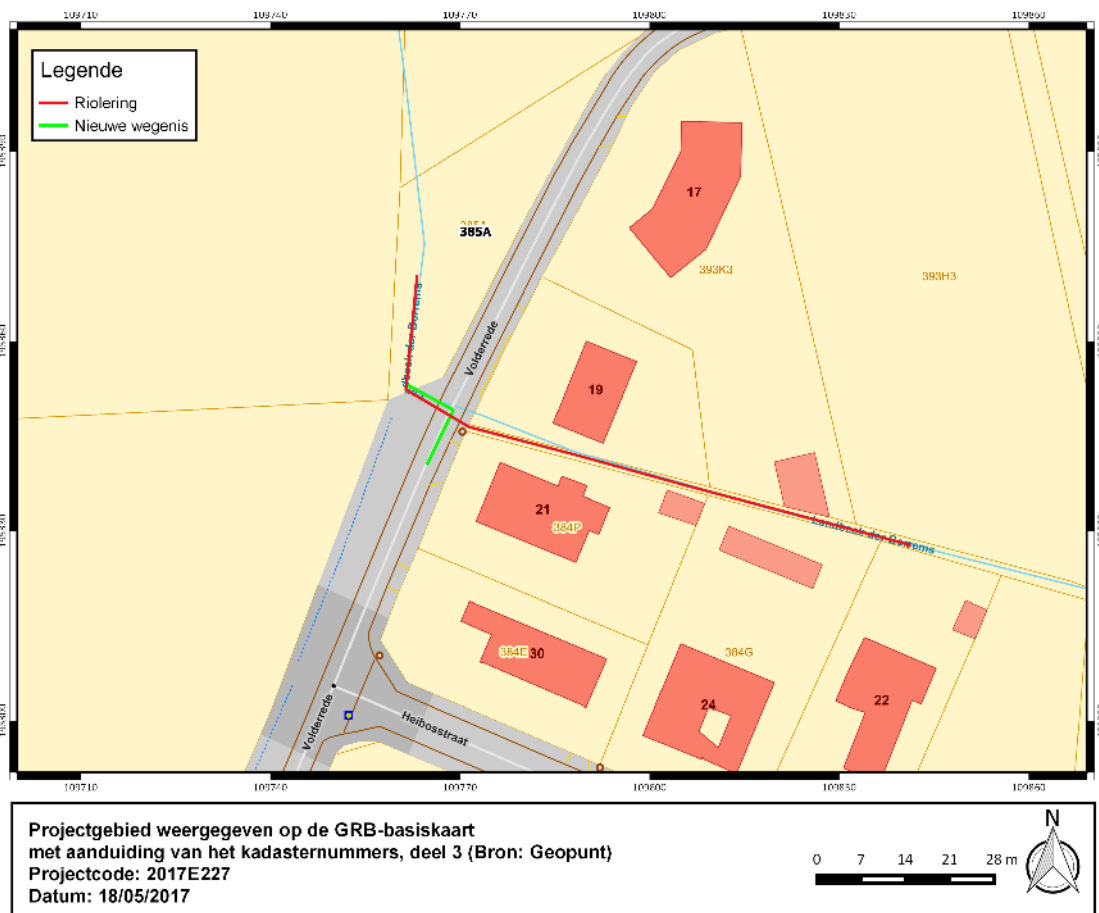
2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

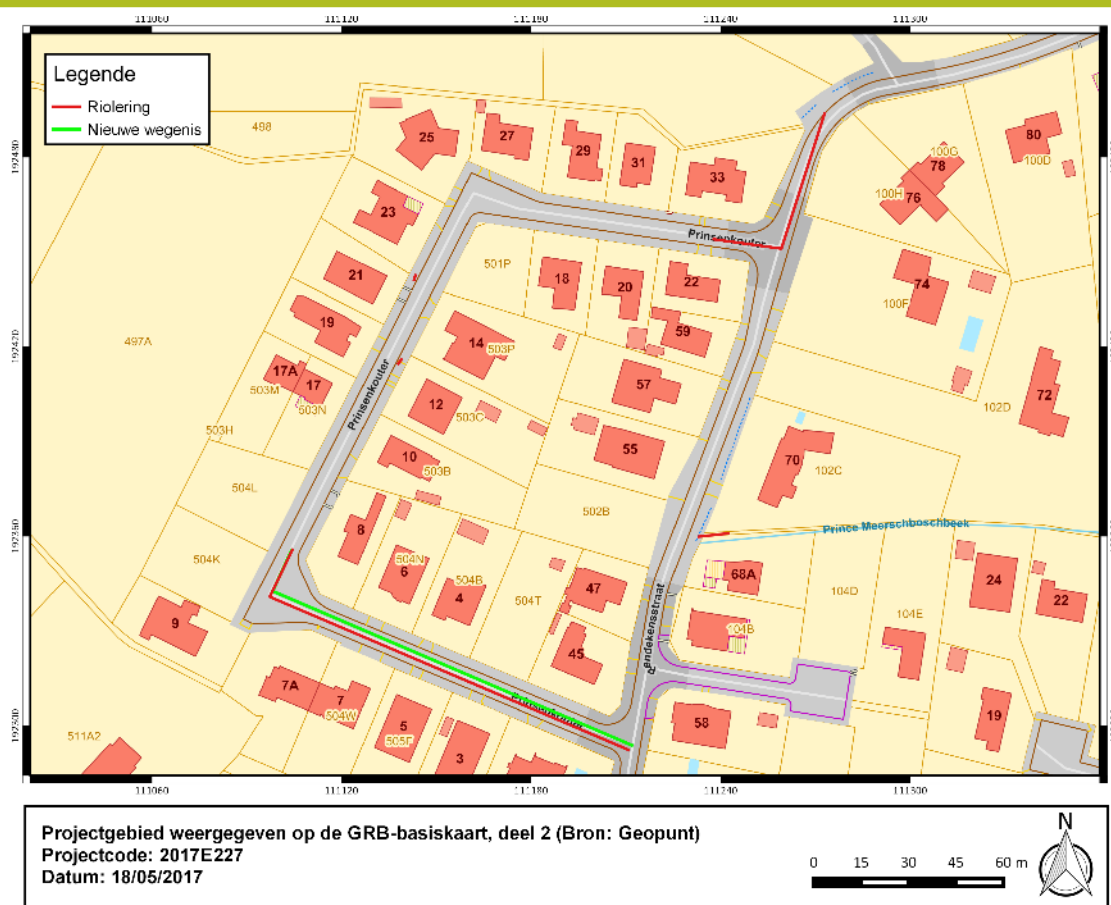
a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Aquafin NV Dijkstraat 8 2630 Aartselaar	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Destelbergen
	Deelgemeente	/
	Postcode	9070
	Adres	Prinsekouter – Volderrede – Rendekensstraat 9070 Destelbergen
	Toponiem	Prinsenkouter – Volderrede
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 107227 Y _{min} = 192147 X _{max} = 112021 Y _{max} = 195476
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Destelbergen, Afdeling 1, Sectie A, nr 483a + openbaar domein	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers, deel 1 (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt)

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de GRB-Basiskaart (Bron: Geopunt)

2.2 Synthese

De opdrachtgever plant rioleringswerken op drie verschillende locaties binnen het grondgebied van de gemeente Destelbergen.

Een eerste onderdeel van de werken omvat een werfzone aangelegd van ca. 2100m² ten behoeve van grondstockage en -verbetering. Over de gehele oppervlakte van deze werken wordt de teelaarde verwijderd. Deze werken vinden in hoofdzaak plaats in landbouwgebied.

Het tweede deel van de werken vindt plaats 1km ten noordoosten. Ter hoogte van de Rendekensstraat en de Prinsenkouter is de aanleg van een gescheiden rioolstelsel voorzien evenals een aansluiting op de 'Prince Meerboschbeek'. Gelet op het feit dat de werkzaamheden samenvallen met de bestaande wegenis wordt deze ten dele vernieuwd.

Tot slot omvatten de geplande werken een rioolrenovatie waar de Landbeek der Borrems de Volderrede kruist, ca. 2,5km ten zuiden van de dorpskern van Destelbergen. De bestaande buis wordt in een kous getrokken (cf. 'relining').

Gelet op de aard van de werken kan er bij onderdelen twee en drie redelijkerwijs van uitgegaan worden dat de werkzaamheden plaatsvinden in een reeds geroerd bodemarchief of bestaande riolering. De aanleg van de werfzone voor grondverbetering bij onderdeel 1 betekenen echter een bedreiging van het bodemarchief over een oppervlakte van ca. 2100 m².

Landschappelijk gezien zijn de werken gelegen op de overgang van de Vlaamse Vallei met het interfluvium Schelde-Demer. Quartairgeologisch gezien vinden de werkzaamheden plaats in laat-Pleistoceen en/of vroeg-Holoceen dekzand dat rust op fluviale afzettingen van het laat-Pleistoceen (Weichseliaan). Enkel ter hoogte van het oostelijk uiteinde van het eerste deel van de werken, ter hoogte van de 2100m² grote werfzone, rust bovenstaande sequentie op getijdenafzettingen van het Eemiaan. Het sediment bestaat uit

zand. Dit impliceert dat aanwezige archeologische sporen reeds zichtbaar zullen zijn direct onder de bouwvoor.

Historisch en cartografisch onderzoek wijst op een ruraal karakter van de omgeving. Enkel bij de werkzaamheden ter hoogte van de Volderrede (cf. deel 3) wordt een weg doorsneden. Heden kent de omgeving van Destelbergen het typische beeld van voorstedelijke lintbebouwing.

Op het plangebied of direct grenzend daaraan zijn geen archeologische waarden gekend. De streek van Destelbergen kent echter verschillende significante waarnemingen die relevant zijn voor het plangebied. Op basis van de aard van de werken is duidelijk dat verder onderzoek aangewezen is met betrekking tot het terrein aan de Kerkkouterrede. Dit projectgebied wordt omgeven door gekende waarden. De meerderheid van de CAI-polygonen betreffen cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse hoeves met walgracht of kasteeltjes uit de nieuwe tijd. Daarnaast zijn echter ook waarnemingen die wijzen op een menselijke aanwezigheid tijdens de romeinse tijd en daarvoor, zowel nabij als verderop. Net ten westen van het plangebied (CAI-1306) werden in 2004 tijdens een opgraving indicaties aangesneden die wijzen op de inrichting van een nederzetting in de nabijheid tijdens de romeinse periode. Circa 600m ten noorden van de Kerkkouterrede werden in 2014 en in 2015 aan de Kasteelwegel (CAI-211473) te Sint-Amandsberg resten opgegraven uit de protohistorie en romeinse tijd. Één kilometer zuidwaarts van de geplande werken werden bij verschillende campagnes de voorbije decennia op percelen tussen de Schelde en de Dendermondse Steenweg resten aangesneden vanaf het Mesolithicum tot de nieuwste tijd. Deze vondsten doen vermoeden dat de noordelijke oever van de Schelde reeds lange tijd door mensen bezocht en bewoond werd. De vondst van een romeinse muntschat ter hoogte van het 'Walbos Kasteel' bevestigt dit beeld enigszins.

Gelet op de landschappelijke situatie en de gekende waarden is het archeologisch potentieel van het plangebied zeer hoog. Aangezien het terrein aan de Kerkkouterrede over een oppervlakte van ca. 2100 m² de teelaarde wordt gestript en vervolgens betreden wordt met zwaar materieel is het bodemarchief bedreigd en is verder onderzoek noodzakelijk. Het verwachtingspatroon bestaat uit resten, zichtbaar onmiddellijk onder de teelaarde hiervoor is een proefsleuvenonderzoek de beste onderzoeksmethode.

2.3 Gemotiveerd advies

2.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek

De geplande werken bestaan uit rioleringswerken op 3 verschillende locaties binnen het grondgebied van Destelbergen. Uit de beschrijving van de geplande werken blijkt dat enkel deze aan de Kerkkouterrede een bedreiging vormen voor eventueel aanwezig erfgoed.

De werkzaamheden aan het traject Rendekensstraat-Prinsenkouter enerzijds en de Volderrede anderzijds omvatten respectievelijk werken de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel onder de bestaande wegenis en de 'relining' van de riolering aan de landbeek van de Borrems. Ze vinden m.a.w. plaats in een reeds geroerd bodemarchief waar verder onderzoek niet zinvol is. Uit de bureaustudie is echter wel gebleken dat het archeologisch potentieel van het terrein aan de Kerkkouterrede aanzienlijk is ter hoogte van de geplande werfzones en grachten. Een deel van de geplande grachten valt samen met historische perceelsgrenzen, de werfzones echter niet. Gelet op de verwachte bodemopbouw kan uitgegaan worden van mogelijke resten direct onder de bouwvoor. Wanneer de teelaarde wordt gestript en vervolgens betreden met zwaar materiaal zoals dumpers en graafmachines is het bodemarchief acuut bedreigd. Daarom is een archeologische terreininventarisatie aangewezen. Enkel zo kan eventueel aanwezig erfgoed in kaart gebracht worden en de impact van de werken ingeschat. De meest geschikte onderzoeksmethode hierbij, gelet op een verwachtingspatroon van oppervlakkige sporenarcheologie is een proefsleuvenonderzoek. De ruime omgeving is rijk aan protohistorische en romeinse indicatoren, die een leidraad kunnen zijn voor huidig onderzoek.

Het vooronderzoek heeft betrekking op de oppervlakte van de werfzones. Waar enkel onder de bestaande wegenis wordt gewerkt kan redelijkerwijs uitgegaan worden van een geroerd bodemarchief. Verder zijn er geen argumenten om aan te nemen dat grote delen van het plangebied ter hoogte van het terrein aan kerkkouterrede reeds verstoord zijn, waardoor verder onderzoek van geen nut zou zijn.

Volgende onderzoeksmethoden werden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend, gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van verder doorgedreven archiefonderzoek heeft vooral betrekking op zeer specifieke contexten waarbij de archeologische/historische waarde niet afgeleid kan worden uit de standaardbronnen die voor de opmaak van een archeologienota geraadpleegd worden. Eén van de meest voorkomende voorbeelden waar doorgedreven archivalisch onderzoek nodig is betreft locaties binnen het frontgebied van de Eerste Wereldoorlog.

In het geval van “Prinsenkouter Volderrede Destelbergen” is verder uitgebreid archiefonderzoek niet aangewezen. De geraadpleegde cartografische bronnen wijzen op een continu ruraal karakter van het plangebied.

-landschappelijk bodemonderzoek: een landschappelijk booronderzoek kan altijd zinvol zijn indien een complexe landschappelijke situatie en bijgevolg een complexe verticale stratigrafie verwacht wordt. Ook als de verstoringshistoriek van het terrein niet duidelijk is, bijvoorbeeld indien blijkt uit het bureauonderzoek dat het terrein bebouwd geweest is maar geen plannen beschikbaar zijn of activiteiten plaats hebben gevonden waarvan niet duidelijk is in welke mate zij een ernstige impact hebben gehad op de ondergrond.

De Quartairgeologische kaart geeft aan dat de ondergrond ter hoogte van het plangebied gevormd wordt door eolische afzettingen van het laat-Pleistocene en/of vroeg Holoceen. Dit impliceert een relatief eenduidige bodemopbouw waarbij het archeologische niveau zich direct onder de teelaarde bevindt. Een landschappelijk booronderzoek is in dit geval weinig zinvol.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals funderingen en muren van bv. oude kloosters en kastelen of bunkers of ovens. Ook kunnen sterke verschillen in bodemsamenstelling door middel van deze onderzoeksmethode gevat worden.

Gelet op het rurale karakter van het plangebied is er geen verwachting inzake grote ondergrondse metalen of (bak)stenen structuren. Een geofysisch onderzoek zou in dit geval een overbodige kost betekenen.

-verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel eventuele afgedekte vindplaatsen in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waardering kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de artefactenconcentratie gelokaliseerd worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van een afgedekte archeologische site. Hierbij moet erop gewezen worden dat de aandacht bij deze vorm van onderzoek niet zozeer naar sporen maar naar goed bewaarde vondstconcentraties. Dit gegeven impliceert dat bewaarde, afgedekte vindplaatsen gezocht moeten worden op landschappelijke locaties waar de kans op afgedekte archeologie reëel is.

In het geval van “Prinsenkouter Volderrede Destelbergen” is een boorcampagne met als doel de lokalisatie en waardering van een afgedekte archeologische site niet aangewezen. De landschappelijke situatie en het landgebruik sinds de 18e eeuw maken dat de kans op een afgedekte site quasi nihil is.

-veldkartering: een veldkartering of “field-walking” bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein en het inventariseren van eventuele oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode wordt bij voorkeur aangewend op terreinen die een zekere mate van (regelmatige) oppervlakte bewerking kennen, dus hoofdzakelijk op akkers. De kartering wordt gewoonlijk uitgevoerd in parallelle raaien met een regelmatige tussenafstand. Soms wordt ook in een raster gewerkt indien een gedetailleerder beeld gewenst is. Op basis van waarnemingen kunnen eventueel interessante zones afgebakend worden. Afhankelijk van het karakter van het gerecupereerde vondstmateriaal kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden in de eventueel te volgen onderzoeksstrategie op een terrein.

Op het projectgebied “Prinsenkouter Volderrede Destelbergen” is een veldkartering niet aangewezen. Het terrein is niet in gebruik als akker. De zichtbaarheid met betrekking tot verploegd vondstmateriaal is bijgevolg onbestaand. Een veldkartering zou in dit geval een overbodige stap in het onderzoekstraject betekenen.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek met ingreep in de bodem heeft (net als proefputten in stedelijke context) als doel steekproefsgewijs het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten van dit vooronderzoek beargumenteerde uitspraken te doen over het al dan niet overgaan tot een (gedeeltelijke) vlakdekkende opgraving. Standaard wordt bij een proefsleuvenonderzoek tussen de 10% en 12,5% van het terrein archeologisch geïnventariseerd. Normaliter worden de proefsleuven ingeplant in een regelmatig patroon om zo tot een wetenschappelijk verantwoorde inschatting van de archeologische aanwezigheid te komen.

Gelet op de verwachting van klassieke sporenarcheologie, onder de bouwvoor, is een proefsleuvenonderzoek de aangewezen manier om eventueel bedreigd archeologisch erfgoed in kaart te brengen. Op basis van de waargenomen relictten kan een gefundeerde beslissing genomen worden in functie van eventueel vervolgonderzoek.

2.3.2 Aanwezigheid van een archeologische site

Tot op heden kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Daarentegen werd wel duidelijk een aanzienlijk archeologisch potentieel afgeleid op basis van de landschappelijke en archeologische indicatoren.

2.3.3 De waardering van de archeologische site:

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2

2.3.4 Impactbepaling

Het bodemarchief dient eerst geïnventariseerd te worden, voor de impact van de werken op eventueel aanwezig erfgoed kan bepaald worden, cf. punt 2.3.2.

2.3.5 De bepaling van de maatregelen

De maatregelen kunnen pas bepaald worden na uitvoering van de prospectie met ingreep in de bodem. Door middel van deze prospectie zal er een duidelijk zicht zijn over de mogelijk aanwezige relictten, cf. punt 2.3.2.

2.4 Programma van Maatregelen

2.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek

Cf. supra, punt 1.1.6

2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie

De keuze voor een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven aan de Kerkkouterrede werd afgetoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk (CGP artikel 5.3)

-mogelijk: het terrein in kwestie is toegankelijk voor een graafmachine na de rooiwerken. Buiten eventueel aanwezige leidingen worden geen fysieke obstakels voorzien waardoor een terreininventarisatie onmogelijk zou zijn.

-nuttig: gelet op het verwachtingspatroon is een proefsleuvenonderzoek de enige manier om het archeologisch potentieel in kaart te brengen en degelijk de impact te bepalen van de geplande werken hierop.

-schadelijk: Aangezien de mate van spoorbewerking in een proefsleuvenonderzoek beperkt is, blijven de eventuele relictten bewaard voor verder onderzoek.

-noodzakelijk: gelet op het feit over de gehele werkstrook en geplande gracht de teelaarde wordt afgegraven en betreden wordt met zwaar materiaal moet uitgegaan worden van een scenario waarbij in-situ bewaring onmogelijk is. Gelet op het verwachtingspatroon is de kans op aantreffen van archeologische relictten uit relevante periodes reëel.

2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doel van de terreininventarisatie door middel van proefsleuven is een inschatting maken van het archeologisch potentieel binnen het projectgebied. Van belang hierbij is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden.

-wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?

-in hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Zijn er tekenen van erosie? is het archeologisch niveau reeds aangetast?

-zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.

-wat is de bewaringstoestand van de sporen?

-kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?

-wat is de relatie tussen de bodem en het landschap?

-maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?

- kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?
- zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?
- zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? Indien er sprake is van begravingen: wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?
- hoe verhouden de waarnemingen zich tot gekende archeologische indicatoren in de omgeving?
- wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale geschiedenis?
- voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in situ mogelijk?)
- voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in-situ bewaard kunnen blijven:
 - ° wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
 - ° welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?
 - ° welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
 - ° zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

2.4.4 Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

Tot op heden werd reeds een bureauonderzoek (projectcode 2017E227) uitgevoerd met betrekking tot het projectgebied. Hieruit kon een aanzienlijk archeologisch potentieel afgeleid worden met een verwachting van klassieke sporenarcheologie, onder de teelaarde. Gekende indicatoren nabij het onderzoeksgebied wijzen op een aanwezigheid in de romeinse periode.

2.4.5 Onderzoeksstrategie en -methode

De meest geschikte onderzoeksmethode in dit dossier is een onderzoek door middel van proefsleuven. Het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. Dit deel dient groot genoeg te zijn om de resultaten te extrapoleren naar de rest van het bedreigde terrein. In de zone voor grondverbetering (2100m²) kan gewerkt worden met parallelle sleuven.

Er moet uitgegaan worden van een situatie waar de verticale stratigrafie eenduidig is, conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk, artikels 8.6 en 8.6.1. De kans op afgedekte archeologie is quasi onbestaand.

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd.

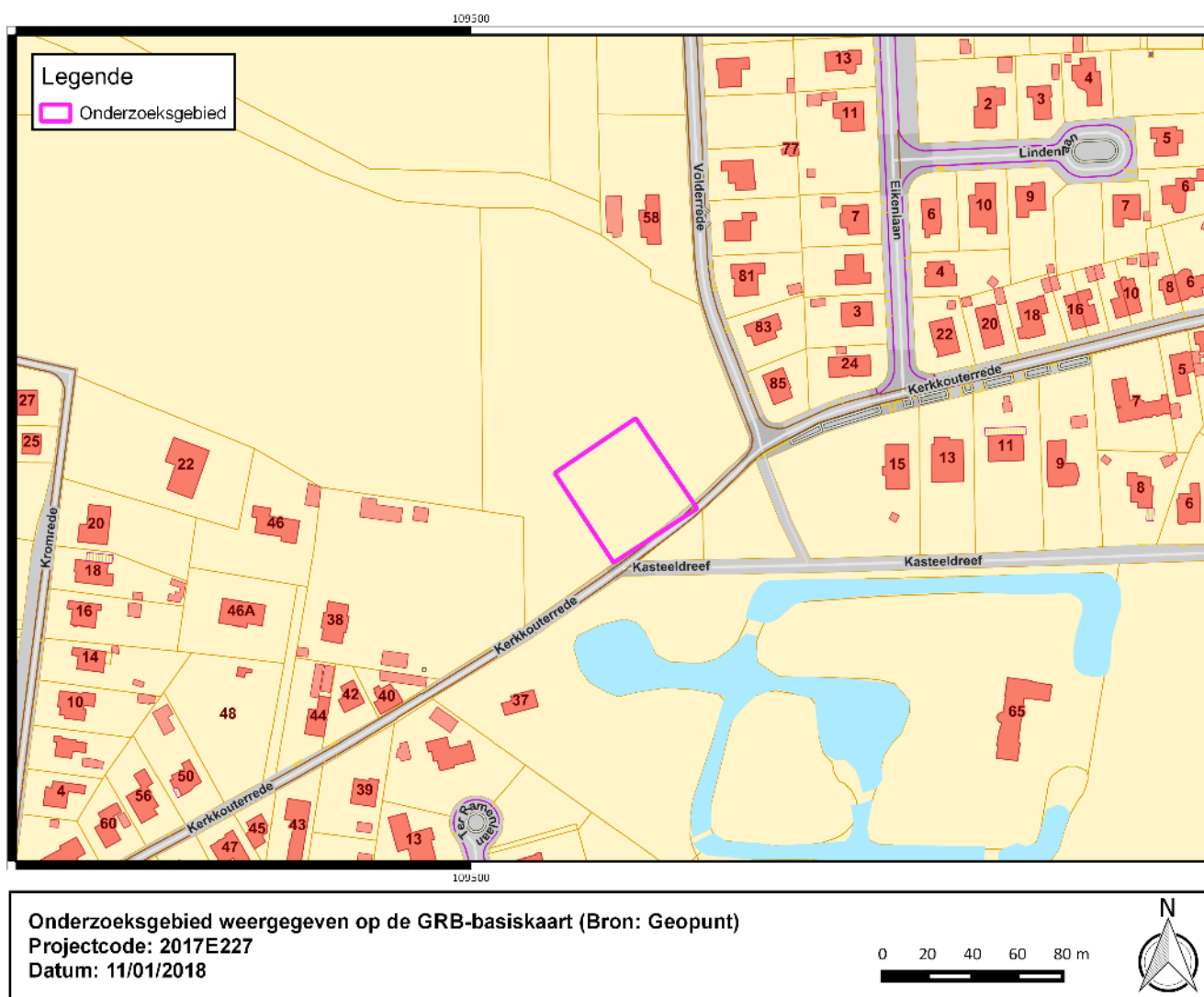
Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek, tegen verwachtingen in, een afgedekte en bijgevolg bewaarde steentijdvindplaats, bestaand uit (een) vondstenconcentratie(s), wordt aangesneden/herkend moet de onderzoeksmethode aangepast worden. Het proefsleuvenonderzoek dient gestaakt te worden. Alle

vondsten worden ingemeten en voorgelegd aan een specialist, opdat een verdere waardering van de vindplaats kan plaatsvinden (d.m.v. waarderende boringen en aardkundige waarnemingen i.v.m. bewaringscondities). Hierbij wordt verwezen naar de bepalingen rond steentijdvindplaatsen en relevante onderzoeksmethodes conform de Code van Goede Praktijk.

Voor het eigenlijke terreinwerk aanvang neemt bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen, hetzij van de initiatiefnemer, hetzij via een KLIP-melding. Deze plannen dienen continu aanwezig te zijn gedurende de werken (hetzij digitaal, hetzij analoog).

Gelet op de relatief vlakke topografie van het plangebied, is de inplanting van de sleuven niet gebonden door het landschap. In de zone voor grondverbetering wordt best geopteerd voor klassieke parallelle sleuven met een noordwest-zuidoost oriëntatie in functie van efficiënt grondverzet.

De eigenlijke locatie van de sleuven wordt bepaald door de veldwerkleider. De dekkingsgraad mag niet lager zijn dan 12,5%.

Figuur 4: onderzoeksgebied proefsleuven.

2.4.6 Onderzoekstechnieken

Het onderzoeksgebied is ca. 0.2ha groot (= 2100m²). De proefsleuven dienen minstens 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan (d.i. ca. 210m²) met bijkomend ca. 2,5% aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant (= ca. 52.5m²). De kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om een antwoord te kunnen geven om de onderzoeksvragen te beantwoorden.

De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met platte bak, deze kraan dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen (bv. Hitachi Zaxis 210). De minimale breedte van de kraanbak bedraagt 2m. De proefsleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau.

Tijdens het terreinwerk dient aandacht uit te gaan naar de bodemkundige situatie binnen het plangebied en de relatie met de aanwezige sporen. Hiervoor dienen profielkolommen aangelegd te worden. Deze worden geïnterpreteerd door een assistent-aardkundige. In de zone voor grondverbetering wordt één profielkolom per sleuf aangelegd, indien mogelijk in een geschrinkt patroon.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd. Na het proefsleuvenonderzoek wordt het terrein terug in oorspronkelijke staat hersteld of conform gemaakte afspraken.

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem, zijnde veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

- een veldwerkleider (onder begeleiding van een erkend archeoloog), deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

- een assistent-archeoloog voldoende aan de vereisten van de Code van Goede Praktijk.

- een assistent-aardkundige ondersteunt de archeologen bij de interpretatie van de bodemprofielen en waargenomen sporen. Hij/zij rapporteert over de bodemkundige waarnemingen.

Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider. Dit in overleg met de aardkundige waar relevant. In de opmaak van de raamprijs moet een stelpost natuurwetenschappelijk onderzoek voorzien worden die kan aangesproken worden indien nodig.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

2.4.9 Raming inzake tijd

-Schatting tijd

Veldteam: 1 dag veldwerkleider
 1 dag assistent archeoloog
 1 dag RTS medewerker
 0,5 dag assistent-aardkundige

Kraan:	1 dag aanleg 0,5 dag dichten
Verwerking:	4 dagen veldwerkleider 1 dag assistent archeoloog 0,5 dag assistent-aardkundige

2.4.10 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het archeologisch proefsleuvenonderzoek conform aan de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van het vooronderzoek met ingreep in de bodem worden door de erkende archeoloog, veldwerkleider en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar en/of het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van het opgravingsarchief plaats. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk blijkt, dient het opgravingsarchief integraal overgedragen te worden aan de uitvoerder van dit vervolgonderzoek.

2.5 Conclusie

De opdrachtgever plant rioleringswerken op 3 verschillende locaties binnen het grondgebied van de gemeente Destelbergen. Enkel de werkzaamheden langs de Kerkkouterrede vormen een bedreiging van het bodemarchief over een oppervlakte van ca. 0.2ha. Op basis van de landschappelijke situatie en de gekende archeologische indicatoren heeft het bureauonderzoek een aanzienlijk archeologisch potentieel aangetoond. Omwille van deze vaststelling is verder onderzoek aangewezen. Aangezien het verwachtingspatroon klassieke sporenarcheologie direct onder de bouwvoor betreft, is de meest aangewezen onderzoeksmethode een proefsleuvenonderzoek. Het terreinwerk, de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt